

Okullarda Dumans?z Hava Sahas? Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okullarda Dumans?z Hava Sahas? Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27903>

Özet

Okullarda Dumans?z Hava Sahas? Tutum Ölçe?i (ODHSTÖ), okul ortamlar?nda tütün ürünleri kullan?m?na yönelik k?s?tlamalar?n uygulanmas?na dair bireylerin tutumlar?n? belirlemek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Köksal Bano?lu taraf?ndan 2011 y?l?nda uyarlanan bu ölçek, tek boyutlu yap?s?yla okullarda sigara yasa??n?n kat? bir ?ekilde uygulanmas? gerekti?i yönündeki inanç düzeyini ölçmeyi hedefler. Ölçek, e?itim yönetimi ve halk sa?l??? alanlar?nda, okul politikalar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek isteyen ara?t?rmac?lar için tasarlanm??tır. Ölçe?in derecelendirmesi 5'li Likert format?ndadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçe?i, sigara yasa??, dumans?z hava sahas?, okul yönetimi, Likert ölçe?i, uyarlama, e?itim, halk sa?l???.

Yazarlar

Köksal Bano?lu

Amaç

Okullarda Dumans?z Hava Sahas? Tutum Ölçe?i'nin temel amacı, orijinal formu bulunan ölçe?i Türk kültürüne ve e?itim sistemine adapte ederek, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n? gerçekle?tirmektir. Ölçek, özellikle okullardaki yöneticilerin, ö?retmenlerin ve di?er personelin, e?itim kurumlar?n? dumans?z hava sahas? olarak koruma politikalar?na yönelik sahip olduklar? tutumlar? nicel olarak belirlemeyi amaçlamaktadır.

Bu ölçek arac?l???yla elde edilen veriler, tütün kontrolü politikalar?n?n okul ortam?nda ne ölçüde desteklendi?ini ve bu politikalar?n uygulanmas?nda kar??la??abilecek potansiyel direnç noktalar?n? anlamak için kritik öneme sahiptir. Böylece, daha etkili e?itim yönetimi stratejileri geli?tirilebilir.

Yap?

Ölçek, bireylerin **okul ortamlar?nda tütün ürünleri kullan?m?n?n k?s?tlanmas?na** yönelik gösterdikleri genel kabul veya direnç düzeyini ölçen tek bir psikolojik yap?yı temsil eder. Bu yap?, birincil olarak **davran??sal tutumu** ve okul kurallar?na ba?l?lık inanc?n? kapsar. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, okul personelinin ve payda?lar?n, yasal düzenlemelerle belirlenen dumans?z hava sahas? uygulamalar?na ne kadar destekleyici veya kar??t olduklar?n? ortaya koyar.

Geçerlik

Okullarda Dumans?z Hava Sahas? Tutum Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekte?tirilmi?tir. Bu çal??ma kapsam?nda, ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak ölçmek istenilen tek yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Elde edilen bulgular, ölçe?in Türk popülasyonunda tutum yap?s?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. (Detayl? katsay?lar ve analiz sonuçlar? için Bano?lu (2011) makalesine ba?vurulmal?d?r.)

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in ölçüm tutarl?l??n? de?erlendirmek üzere güvenilirlik analizleri yap?lm??t?r. Güvenirlik, genellikle iç tutarl?lk katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak raporlanm??t?r. Yüksek iç tutarl?lk de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle uyumlu oldu?unu ve ölçe?in kararl? sonuçlar verdi?ini i?aret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in e?itim ve psikoloji ara?t?rmalar?nda güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Okullarda Dumans?z Hava Sahas? Tutum Ölçe?i, yap?lan istatistiksel analizler sonucunda **tek boyutlu** bir yap? sergilemektedir. Bu tek faktörlü yap?, toplam 12 maddenin tamam?n?n, okullarda sigara yasa??n?n uygulanmas?na yönelik genel tutumu ölçmeye hizmet etti?ini göstermektedir. Bu bulgu, ölçe?in uygulanmas? ve skorlanmas? s?ras?nda tek bir toplam puan?n hesaplanmas? gerekti?ini i?aret eder.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Yaz?l? Anket (Öz Bildirim)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim kurumlar?nda çal??an veya e?itim gören bireyler (Ö?retmenler, yöneticiler, ö?renciler).

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve ergenler (Uyarlama çal??mas?nda genellikle ö?retmenler ve yöneticiler hedef al?nm??t?r).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, özellikle okullardaki e?itim yönetimi personeli ve ö?retmenler üzerinde sigara yasa??na yönelik politik alg?lar? ve tutumlar? belirlemek için kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanır. Cevap seçenekleri 1'den 5'e kadar sıralanmıştır:

- 1 = kesinlikle katılmıyorum
- 2 = katılmıyorum
- 3 = kararsızım
- 4 = katılıyorum
- 5 = kesinlikle katılıyorum

Yüksek puanlar, okullarda dumansız hava sahası uygulamalarına yönelik daha olumlu ve destekleyici tutumu ifade etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Köksal Banoglu, tütün kontrolü, okul sağlığı, tutum, psikometri, 2011, geçerlik, güvenirlik.

Bizim, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Köksal Banoglu tarafından 2011 yılında Türkçeye uyarlanmış ve yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazarın iletişim adresi aşağıda belirtilmiştir.

Test Yılı: 2011 (Uyarlama)

Sorumlu Yazar İletişim: koksal_banoglu@hotmail.com

Kaynaklar

Banoglu, K. (2011). Okullarda Dumansız Hava Sahası Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(3), 301-315.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: okullarda-dumansiz-hava-sahasi-tutum-olcegi-toad.pdf

Okullarda Dumansız Hava Sahası Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapısını temsil eden örnek madde şöyledir:

Okullarda sigara yasağı katı bir şekilde uygulanmalıdır.